

PARAGRAAF H WEERSTANDSVERMOGEN

Waar gaat het over?

Het weerstandsvermogen is het vermogen om incidentele risico's op te vangen. Het weerstandsvermogen, gebaseerd op (een systeem van) risicomanagement, is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Bestaand beleid

- [Nota reserves en voorzieningen 2016](#)
- [Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2015](#)

Beleidsdoelstelling

Een reëel benodigd weerstandsvermogen bepalen door de ingeschatte financiële gevolgen van de benoemde risico's af te zetten tegen de weerstandscapaciteit.

Risicomanagement

1. Aanleiding en achtergrond

De implementatie van het risicomanagement is een meerjarig traject. In het eerste implementatiejaar 2016 voor de begroting 2017 zijn de belangrijkste risico's van de gemeente in kaart gebracht. In de komende jaren wordt deze werkwijze verbeterd en uitgebreid. Voor de begroting 2018 zijn de risico's verder uitgewerkt.

2. Samenvattend beeld

Onderstaand een samenvatting van de risico-inventarisatie en de relatie met weerstandsvermogen en capaciteit:

Top 10 risico's financieel vertaald	€ 4.575.000
Op basis van kansberekening en risico-simulatie Vertaald dit zich in een benodigde weerstandscapaciteit van	€ 1.899.383
De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt	€ 9.212.288
Het ratio weerstandsvermogen bedraagt	4.85
En krijgt daarmee de kwalificatie	uitstekend

Voor de uitwerking, berekening en kwalificatie van de normstelling is uitgegaan van het beleid zoals door de raad is vastgesteld in de 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen '(2015).

Een verdere uitwerking treft u hierna aan.

3. Risicoprofiel

Om de risico's van gemeente Texel in kaart te brengen is door de risico-eigenaren (management) een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van een workshop waarbij gebruik is gemaakt van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld.

Uit de inventarisatie zijn vanuit de teams in totaal 15 risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht wordt echter alleen het aantal risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit met een maximum van 10.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's						
Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R10	Financieel tekort exploitatie haven	Financieel - - Geen financiële ruimte om de haven op een adequate wijze te beheren., Vertraging / stagnatie - - de haven zal geconfronteerd worden met achterstallig onderhoud. Bij de afkoop gaat het Rijk uit van een fictief rendement van 4,5 % op jaarbasis. Daarnaast ontvangen wij géén compensatie meer voor de jaarlijkse inflatie. Effectief zal de gemeente een rendement moeten maken van 6% om de afkoopsom "toekomstbestendig" te maken. Echter de wet en regelgeving in het kader van het Schatkistbankieren verplicht ons om de afkoopsom bij het Rijk te stellen tegen een zeer minimale vergoeding (ongeveer 0,0Y%). Daarom lopen wij vanaf het begrotingsjaar 2019 met een risico te worden geconfronteerd voor een structureel bedrag van € 900.000 op jaarbasis. Imago - - Een slecht onderhouden haven heeft geen aantrekkingskracht voor het toerisme en bedrijfsleven.	Actief - Onderzoeken of er juridische mogelijkheden zijn om het risico van een te lage afkoopsom te voorkomen.	50%	max.€ 900.000	44.59%
R8	Budgetten sociaal domein ontoereikend	Financieel - Taken worden gedecentraliseerd, maar er komt minder budget mee dan het Rijk aanvankelijk zelf benutte. Verwacht wordt dat gemeenten efficiënter kunnen uitvoeren. Vraag is of dit lukt., Doelstellingen - Het kan zijn dat de gemeente niet in staat is de gevraagde zorg te leveren binnen de beschikbaar gestelde budgetten voor het Sociaal Domein., Imago - Gemeente krijgt slechte naam	Actief - Actieve monitoring budgetten Sociaal Domein ; Actief - Actief - Bestemmingsreserve sociaal domein qua ondergrens vastleggen en eventueel termijn verlengen (>3 jaar). "Voor het hele sociaal domein geldt dat steeds meer wordt ingezet op de zogenaamde 'voorkant'. Dit is echter een ontwikkeling waarin de 'kost voor de baat uitgaat': de effecten van de inzet gaan pas op langere termijn hun vruchten afwerpen. Op termijn zal dit naar verwachting ook een positief financieel effect hebben.; Actief - Actieve monitoring budgetten Sociaal Domein.	25%	max.€ 975.000	19.65%
R11	De staat van sommige wegen op Texel	Financieel - Extra kosten in		50%	max.€ 300.000	12.51%

	dreigt op korte termijn onder het veiligheidsniveau te komen, waardoor de kans op ongelukken en aansprakelijkheidsstelling steeds groter worden.	2017/2018 voor onvoorziene onderhoudskosten. Dit risico wordt berekend op 300.000, Doelstellingen - bereikbaarheidsdoelstellingen worden niet gerealiseerd, Imago - imago van toeristen-eiland loopt groot gevaar				
R17	Een deel van de wegen en bermen op Texel heeft te maken met bodemverontreiniging	Financieel - De kosten voor bodemsanering lopen op naarmate de wettelijk regels aangescherpt worden en we steeds oudere wegen of bermen gaan opknappen. Jaarlijkse extra kosten €150.000, Milieu - Het betreft verontreiniging met asbest van wegfunderingen, verontreiniging met PAX, teerhoudend asfalt van oude asfalt wegen		75%	max.€ 250.000	11.20%
R5	Opbrengsten toeristenbelasting en forensenbelasting lager	Financieel - Minder inkomsten door tegenvallend verblijf, toeristen blijven weg, Doelstellingen - Daardoor minder beschikbaar budget in de begroting en als bijdrage voor bv Stift		5%	max.€ 1.000.000	3.72%
R15	Onvoorziene kostenstijgingen Verbonden Partijen (m.n. Gemeenschappelijke Regelingen)	Financieel - Door het in toenemende mate werken met partners op afstand is het moeilijker om zicht en invloed te hebben op kosten(-ontwikkelingen). Door geringe invloed op basis van stemverhoudingen mogelijke confrontatie met extra kosten als gevolg van begrotingswijzigingen, Doelstellingen - Minder directe grip en invloed hebben op ontwikkelingen kosten en doelrealisatie., Vertraging / stagnatie - Door moeizame samenwerking en afstemming wordt doelrealisatie bemoeilijkt en vertraagd., Imago - Gemeente kan last hebben van negatieve beeldvorming als de uitvoeringspartners onvoldoende presteren.	In voorbereiding - Interne samenwerking tussen teams verbeteren ; In voorbereiding - Concretiseren van samenwerkingsafspraken	25%	max.€ 150.000	3.14%
R18	Boete vanwege datalekken	Financieel - Het niet melden van een datalek kan leiden tot een boete van maximaal 800.000 euro, Doelstellingen - Door datalekken kunnen vertrouwelijke data onbedoeld verspreid worden. Er is een meldplicht datalekken en gemeenten dienen maatregelen te treffen te voorkomen en bij het voorkomen ervan actief op te lossen., Imago - Een datalek beschadigt de betrouwbaarheid van de gemeente Texel	Verlopen - procedure ontwikkeld	25%	max.€ 200.000	2.52%
R14	Heroverweging gemeentelijk belastinggebied / Afschaffen gemeentelijke forensenbelasting	Financieel - Begrotingstekort / Verschuiving belastingdruk. Door wijziging rijksbeleid (wetgeving) wordt het heffen van toeristische heffingen heroverwogen en mogelijk afgeschaft waardoor substantiële gemeentelijke inkomsten weg kunnen vallen. Hiervoor in de plaats kan de gemeente een ingezetenenbelasting heffen. Daarom lopen wij vanaf het begrotingsjaar 2019 met een	Actief - Gezamenlijk optrekken nadeelgemeenten (lobby Den Haag) om mogelijke wetswijziging te voorkomen.	5%	max.€ 300.000	1.47%

		risico te worden geconfronteerd voor een structureel bedrag van € 300.000 op jaarbasis.				
R7	verplichte grondsanering voormalige vuilnisstortplaats	Financieel - verplichte kosten grondsanering van voormalige stortplaatsen (Den Hoorn, Veenselangweg en andere NNB lokaties), Doelstellingen - Effect op mogelijke grondexploitatie, Imago - beeld van Texel als schoon en duurzaam eiland in geding, Milieu - grond moet mogelijk gesaneerd worden vanwege effecten op omgeving/ grondwater		5%	max.€ 500.000	1.24%
R22	Veranderende verwachtingen	Doelstellingen - , Imago -		100%	max.€ 0	0.00%

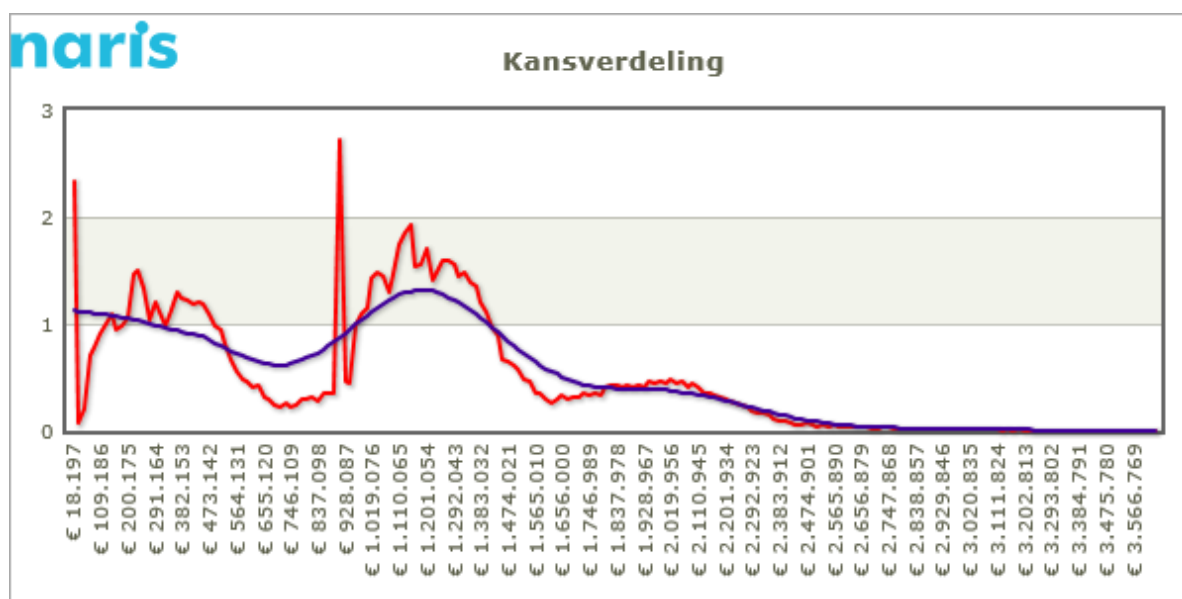
Totaal grote risico's: € 4.575.000

Overige risico's: € 0

Totaal alle risico's: € 4.575.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 4.575.000 - zie tabel 1) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

Figuur 1 en de bijhorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Percentage	Bedrag
5%	€ 110.991
10%	€ 198.724
15%	€ 264.005
20%	€ 345.015
25%	€ 418.723
30%	€ 503.533
35%	€ 690.928

40%	€ 909.492
45%	€ 999.882
50%	€ 1.065.319
55%	€ 1.121.479
60%	€ 1.173.927
65%	€ 1.233.850
70%	€ 1.293.774
75%	€ 1.356.363
80%	€ 1.441.617
85%	€ 1.651.601
90%	€ 1.899.383
95%	€ 2.106.247

Uit de grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 1.899.383 (benodigde weerstandscapaciteit).

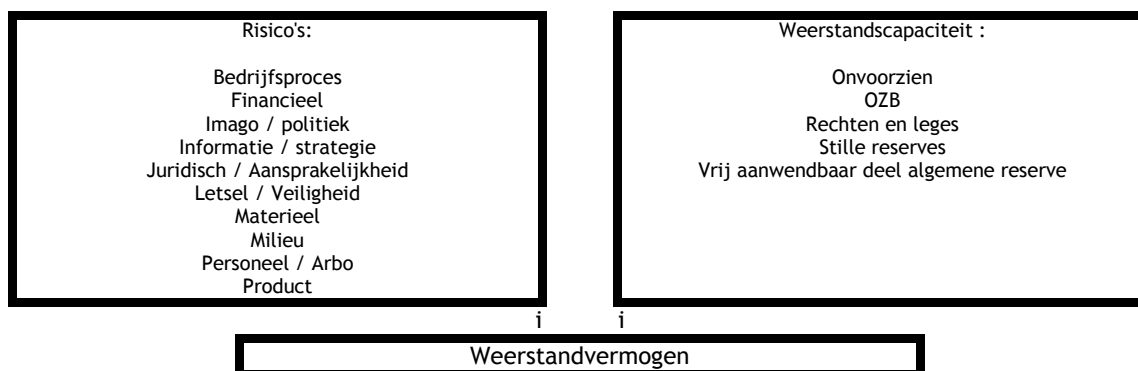
4. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Texel bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	Startcapaciteit
Onvoorzien	€ 8.000
OZB	€ 5.012.206
Rechten en leges	€ 192.082
Stille reserves	€ 2.000.000
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	€ 2.000.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 9.212.288

5. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare}}{\text{Benodigde}} = \frac{€ 9.212.288}{€ 2.106.247} = 4.85$$

weerstandscapaciteit	
Benodigde	€ 1.899.383
weerstandscapaciteit	

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm (= ratio weerstandsvermogen)		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van onze organisatie valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

6. Verdere ontwikkelingen

In de komende jaren zal een verdiepingsslag plaatsvinden en daarmee ook de risico's steeds beter in kaart worden gebracht. Door een beter beeld van mogelijke risico's is het uiteindelijk ook de bedoeling tot een hoger beheersingsniveau te komen via beheersmaatregelen.

In 2018 wordt per team de top 10 van risico's in kaart gebracht (ook voor bijvoorbeeld de grote projecten), dit zal een bredere voeding geven van het risicoprofiel van de gemeente en versterkt het tevens de bewustwording van risicobeheersing binnen de organisatie.

Berekening weerstandscapaciteit en toelichting

Weerstandscapaciteit exploitatie (structureel)

1) OZB		5.012.206	
2) Rechten en leges	(2)	192.082	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	(1)	5.204.288	
3) Onvoorzien	(3)	! 8.000	
Weerstandscapaciteit exploitatie			! 5.212.288

Weerstandscapaciteit vermogen (incidenteel)

4) Vrij aanwendbaar deel algemene	(4)	€ 2.000.000	
5) Stille reserves	(5)	€ 2.000.000	
Weerstandscapaciteit vermogen			€ 4.000.000
Totale Weerstandscapaciteit			€ 9.212.288

De weerstandscapaciteit exploitatie zou indien noodzakelijk ingezet kunnen worden om de begroting structureel dekkend te maken.

Van de weerstandscapaciteit vermogen is in principe de algemene reserve inzetbaar. De raad heeft de ondergrens bepaald op € 2 miljoen. Stille reserves kunnen alleen worden ingezet als deze te gelde kunnen worden gemaakt.

Toelichting